

ATTI OĦRAJN

IL-KUMMISSJONI EWROPEA

Pubblikazzjoni tal-Ispesifikazzjoni tal-Prodott emendata wara l-approvazzjoni ta' emenda minuri skont it-tieni subparagrafu tal-Artikolu 53(2) tar-Regolament (UE) Nru 1151/2012

(2022/C 74/06)

Il-Kummissjoni Ewropea approvat din l-emenda minuri f'konformità mat-tielet subparagrafu tal-Artikolu 6(2) tar-Regolament Delegat tal-Kummissjoni (UE) Nru 664/2014 ⁽¹⁾.

L-applikazzjoni għall-approvazzjoni ta' din l-emenda minuri tista' tiġi kkonsultata fil-bażi tad-*data eAmbrosia* tal-Kummissjoni.

SPECIFIKAZZJONI TAL-PRODOTT TA' SPECJALITÀ TRADIZZJONAL GARANTITA

“SALINĀTĀ RUDZU RUPJMAIZE”

Nru tal-UE: TSG-LV-1043-AM01 – 30 ta' Diċembru 2020

Stat Membru jew Pajjiż terz “il-Latvja”

1. **Isem/ismijiet għar-reġistrazzjoni**

“Salinātā rudzu rupjmaize”

2. **Tip ta' prodott [bhal fl-Anness XI]**

Klassi 2.24. ħobż, għaġina, kejkijiet, ħelu, gallettini u prodotti oħra tal-furnara

3. **Raġunijiet għar-reġistrazzjoni**3.1. *Jekk il-prodott:*

- jirriżultax minn metodu ta' produzzjoni, ipproċessar jew kompożizzjoni li jikkorrispondu għal prattika tradizzjonali għal dak il-prodott jew oġġett tal-ikel;
- jiġix magħmul minn materja prima jew minn ingredjenti li huma dawki li jintużaw tradizzjonalment.

Ir-riċetta u t-teknika użati għall-produzzjoni tas-“salinātā rudzu rupjmaize” jagħtuh il-karattru speċifiku tiegħu.

F'kuntrast ma' tipi oħra ta' ħobż tas-segala, ir-riċetta tas-“salinātā rudzu rupjmaize” ma tinvolvi l-użu tal-ħmira tal-furnar, imma tinkludi dqiq aħrax tas-segala, madwar 0,8 % ta' żerriegħa tal-karwija, 8-16 % ta' zokkor u sa 3 % ta' malt tas-segala mhux iffermentat.

It-teknika tal-produzzjoni hija speċifika fis-sens li qabel il-preparazzjoni tal-għaġina, madwar 30 % tad-dqiq tas-segala huma mogħtija l-hlewwa, jiġifieri jinstamat, u d-dqiq mismut imbagħad jitwarrab u jiġi ffermentat għal mill-inqas 12-il siegħa. Barra minn hekk, id-dqiq mismut huwa ppreparat f'reċipjenti magħmulin mill-injam minn sigar li johorfu, u wara li jinstamat, id-dqiq fir-reċipjenti jieħu iżjed żmien biex jiksah mid-dqiq imkessah fl-iskutelli tal-metall jew materjali oħrajn. Ladarba d-dqiq ikun mismut bil-mishun (85-95 °C), jinżamm f'temperatura ta' 63-65 °C għal 2-4 sigħat aktar biex iħalli l-lamtu jinbidel f'zokkor, li jagħti lill-prodott it-toghma helwa tiegħu. Barra minn dan, il-mikroflora, li għandha l-batterji tal-aċidu lattiku li ġejjin mid-dqiq mismut li ġie ffermentat qabel, hija ppreservata

(¹) ĠUL 179, 19.6.2014, p. 17.

fil-ġnub tar-riċipjent, u dan iqabbd bil-mod il-fermentazzjoni tal-aċidu lattiku u ż-żieda fl-aċidità tad-dqiq mismut waqt li jkun qed jiksah. Il-fermentazzjoni bl-aċidu lattiku ttelef fl-iżvilupp ta' mikroorganizmi mhux mixtieqa. It-tul tal-proċess għat-tnejn tad-dqiq mismut u l-ferment iħalli lill-mikroorganizmi jżiedu fi kwantitajiet suffiċjenti u jagħtu lill-hobż il-morra, l-aroma u l-porożità li għandu bżonn, u għalhekk ma tiżiedx il-ħmira tal-furnar.

Karatteristika speċifika oħra tas-"salinātā rudzu rupjmaize" Latvjan huwa li ż-żerriegħa tal-karwija tiżied waqt il-preparazzjoni tad-dqiq mismut u l-ghaġina, u dan jagħti lill-hobż l-aroma speċjali taz-żerriegħa tal-karwija tiegħu.

Is-"salinātā rudzu rupjmaize" Latvjan huwa wkoll magħruf għall-forma tawwalija li għandha l-hobża, li hija minn tal-inqas id-doppju itwal milli hija wiesgħa, bit-truf ittondjati fformati bl-idejn, bil-qoxra lixxa u leqqiena ta' kulur kannella skur, b'kisja taħlita tal-lamtu, u bil-frac aromatiku tiegħu. Is-"salinātā rudzu rupjmaize" jinhema fuq qiegħa shuna, u mhux fuq pjanci tal-ħami jew fil-forom. Dan jiżgura trażmissjoni qawwija tas-shana, li tippreserva l-ghamla fformata bl-idejn tal-hobża u toħloq hobża akbar b'qoxra aktar iebsa.

3.2. Isem:

- kienx jintuża tradizzjonalment sabiex jirreferi għall-prodott speċifiku;
- jidentifikax il-karattru tradizzjonali jew il-karattru speċifiku tal-prodott.

Il-kelma "salināt" tfisser li tagħti toġhma ħelwa, li teħla, ngħidu ahna billi tferra' l-mishun fuq id-dqiq (K. Karulis, *Latviešu etimoloģijas vārdnīca* [Dizzjunarju etimoloġiku tal-lingwa Latvjana], Vol. II, 1992). Din hija kelma qadima, li kienet tintuża diġà b'mod komuni fil-punent tal-Latvja fis-seklu 18.

It-terminu "salinātā rudzu rupjmaize" jirreferi għal hobż magħmul mid-dqiq aħrax tas-segala, fejn id-dqiq mismut bil-mishun huwa użat fil-proċess ta' produzzjoni. Dan ifisser li l-mishun jiferra' fuq parti tad-dqiq biex jagħti l-hlewwa lill-hobż.

L-etnografa Indra Čekstere, fix-xogħol tar-riċerka tagħha *Mūsu maize. Our Daily Bread* (2004) ("Hobzna ta' Kuljum"), tispedja kif f'Kurzeme, "il-hobż tas-segala (*rupjmaize*) huwa magħruf bħala l-qamhirum ta' 'salinātā' meta parti mid-dqiq jiġi mismut bil-mishun".

4. Deskrizzjoni

4.1. Deskrizzjoni tal-prodott li għalih japplika l-isem fil-punt 1, inklużi l-karatteristiki fiżiċi, kimiċi, mikrobijoloġiċi jew organolettiċi ewlenin tiegħu, li juru n-natura speċifika tal-prodott (l-Artikolu 7(2) ta' dan ir-Regolament)

Is-"Salinātā rudzu rupjmaize" huwa hobż bil-ħmira naturali moħmi fil-Latvja mid-dqiq aħrax tas-segala, bl-użu ta' dqiq mismut u ferment fil-proċess ta' produzzjoni. Dan it-tip ta' hobż huwa moħmi fil-forn tal-qiegħa u jiġi fformat f'hobż tawwali li jiżen bejn wieħed jew iżjed kilogrammi, u wara l-ħami, it-taħlita tal-lamtu jew l-ilma jiġi applikat fuq il-qoxra lixxa u leqqiena tiegħu.

Dehra esterna u għamla: hobża tawwalija bit-truf ittondjati, u li hija minn tal-inqas id-doppju itwal milli hija wiesgħa; jista' jkun hemm marka fil-wiċċ tal-qoxra, u jista' jkun hemm ukoll xi marki mal-ġnub.

Il-qoxra: skura, lixxa u leqqiena; tista' tkun mferrxa biż-żerriegħa tal-karwija; jista' jkun hemm nuħħala, dqiq jew weraq tal-aġġru mal-qiegħ tal-qoxra.

Frak: skur, b'pori akbar jew iżgħar; jiġġebbed; il-frac jista' jkun f'tit umdu.

Toġhma u aroma: aroma bnina ta' hobż moħmi u ta' żerriegħa tal-karwija, bit-toġhma ta' hlewwa qarsa tal-hobż tas-segala.

4.2. Deskrizzjoni tal-metodu ta' produzzjoni tal-prodott li għalih japplika l-isem imsemmi fil-punt 1 li għandhom isegwu l-produtturi, inklużi, fejn xieraq, in-natura u l-karatteristiċi tal-materja prima jew tal-ingredjenti użati, kif ukoll il-metodu li permezz tiegħu jiġi prodott (l-Artikolu 7(2) ta' dan ir-Regolament)

It-teknika biex tagħmel is-"salinātā rudzu rupjmaize" tinqasam f'għadd ta' stadji: il-preparazzjoni, it-tkessiħ u l-fermentazzjoni tad-dqiq mismut, it-tagħġin u l-fermentazzjoni tad-dqiq, il-qsim, l-iffurmar f'hobżiet, il-ħami.

Riċetta għas-“salinātā rudzu rupjmaize” (għal kull 10 kg ta’ dqiq)(*)

Dqiq mismut Dqiq aħrax tas-segala 3 kg Żerriegħa tal-karwija 0,08-0,1 kg Mishun 6-8 litri Malt mhux iffermentat 0,05-0,3 kg Temperatura tal-ilma: 85-95 °C	Temperatura tad-dqiq mismut Fil-bidu: 63-68 °C Aħħarija: 35-28 °C Fħin ta’ thejjija: 12-il-24 siegħa
Fermentazzjoni tad-dqiq mismut Dqiq mismut imkessaħ 7-10 kg Ferment 0,4-1,6 kg	Tul tal-fermentazzjoni: 3-6 sigħat Temperatura tal-fermentazzjoni: 35-36 °C
Għaġina Dqiq mismut iffermentat 7-12 kg Dqiq tas-segala 7-10 kg Zokkor 0,8-1,6 kg	Melħ 0,15-0,2 kg Tul tal-fermentazzjoni: 2-3 sigħat Temperatura tal-fermentazzjoni: 30-34 °C

* Din ir-riċetta toffri madwar 15-20 kg ta’ għaġina, li minnha jistgħu jinħmew bejn 13 u 18-il hobża b’piż ta’ 1 kg kull waħda. Wiehed irid iżomm f’moħħu li 10 % tal-piż se jintilef waqt il-ħami. Wara l-ħami, il-hobżiet jinksew bit-tahlita tal-lamtu li jithejja bit-toghlija flimkien tad-dqiq tal-patata u tal-ilma.

Id-dqiq aħrax tas-segala huwa d-dqiq li huwa mismut fil-holqien tas-“salinātā rudzu rupjmaize”. Tradizzjonalment, id-dqiq mismut jithejja f’reċipjenti magħmulin minn tavluni tal-injam minn sigar li joħorfu, li gejjin mis-sigar tal-luq u tal-ixkomp, b’volum ta’ madwar 30 l, u huma mħallta b’luħ żgħir tal-injam. Il-mikroflora ppreservata fuq il-ġnub tar-reċipjent li giet mid-dqiq li ġie ffermentat fil-proċessi ta’ qabel tistimula l-fermentazzjoni tal-aċidu lattiku, għalhekk ir-reċipjent ma jiġix mahsul imma jinbarax b’attenzjoni u jinżamm f’post niexef. Id-dqiq mismut huwa madwar 30 % (3 kg) tal-ammont totali tad-dqiq użat biex jiġi magħmul il-hobż (10 kg). Id-dqiq li jitwarrab biex jinstamat u ż-żerriegħa tal-karwija jingħataw toghma helwa, jiġifieri jiġu mismuta bl-ilma b’temperatura ta’ madwar 95 °C. Wara dan il-proċess, it-temperatura tad-dqiq mismut għandha tkun madwar 63-68 °C.

Normalment, ikun hemm bżonn xi 2-2,5 drabi iżjed ilma milli dqiq. L-ilma jiżdied bil-mod il-mod sabiex id-dqiq u l-ilma jkunu jistgħu jiġu mħalltin faċilment f’massa omoġenja b’konsistenza li tixbah dik tal-krema magħquda. Meta t-temperatura tkun madwar 63-65 °C, madwar 50-300 g ta’ malt tas-segala mhux iffermentat jiżdied mad-dqiq mismut, u għandu jithallat sew. Iż-żerriegħa tal-karwija u l-malt jagħtu lid-dqiq mismut l-aroma taż-żerriegħa tal-hlewwa u t-toghma helwa u morra speċifika tal-prodott. It-tkissir tal-lamtu fiz-zokkor mill-malt jiffirma t-toghma helwa tal-hobż, filwaqt li t-toghma morra tiġi mill-aċidu lattiku u l-aċidu aċetiku li jinholoq mill-fermentazzjoni tal-aċidu lattiku.

Jekk il-massa tad-dqiq mismut tiġi ppreparata kif suppost, tenhtieg konsistenza omoġenja li tixbah dik tal-krema magħquda u kulur kannella fil-griż. Ladarba ppreparat, id-dqiq mismut jenhtieg li jithalla għal 2-4 sigħat fir-reċipjent fejn ġie magħmul, b’mod li jiżgura li l-aħjar temperatura (63-65 °C) tinżamm sabiex tippermetti l-bidla mil-latmu għaz-zokkor. Imbagħad id-dqiq mismut jenhtieg li jiġi mħallat sabiex jibred. Għal madwar 12-il-24 siegħa, it-tkessih u l-fermentazzjoni tad-dqiq mismut isiru fl-istess reċipjent. Meta t-temperatura tkun ta’ madwar 36 °C, madwar 0,4-1,6 kg tal-ferment mill-furnata hobż ta’ qabel jiżdied mad-dqiq mismut biex jistimula l-fermentazzjoni tal-aċidu lattiku. Il-ferment jenhtieg li jiżdied biss fil-parti ta’ fuq tar-reċipjent, imbagħad wara ftit sigħat jenhtieg li jixxerred iżjed fil-fond u jinqasam sa nofs id-dqiq mismut, u fl-aħħar dritt sal-qiegh. Waqt il-fermentazzjoni, id-dqiq mismut isir kemxejn morr, u tinholoq toghma tajba ta’ hlewwa qarsa.

Meta d-dqiq mismut jiffermenta, l-għaġina tiġi magħgħuna bl-użu ta’ reċipjent tal-injam tal-għagna jew tal-bieqja tal-għagna. Wara li l-għaġina tad-dqiq mismut tiffermenta, jiżdiedu magħha d-dqiq tas-segala, iz-zokkor, u l-melħ; jista’ jiżdied sa 10 % ta’ dqiq tal-qamħ. Id-dqiq jingħagen sakemm ma jibqax jehel mal-idejn u l-ingrendjenti kollha jkunu mħallta flimkien b’mod ugwali. Il-wiċċ ta’ fuq tal-għaġina jitwita bl-idejn imxarrbin, titgħatta u titqiegħed f’post shun biex tkompli tiffermenta. It-tqassim min-nofs tal-wiċċ ta’ fuq tal-għaġina u l-irduppar tad-daqs juru li l-għaġina giet iffermentata. Imbagħad tista’ tiġi maqsuma u moħmija.

L-ghaġina ffermentata tinqasam f'biċċiet b'idejn nidjin. Is-“salinātā rudzu rupjmaize” jiġi fformat f'hobziet tawwalija li mbagħad jiġu mwittija b'id imxarra; il-ġnub tal-akbar hobziet huma mnaqqxa biex ma jinqasam, u salib, qsim jew simboli oħrajn jistgħu jitnaqqxu fuq il-wiċċ tal-hobz. Il-hobziet li jkunu għadhom għaġina jistgħu mbagħad jitpoġġew fuq superfiċji miksija bi drapp, bi twavel jew b'folji li jkunu ġew imfarfra bin-nuħħala jew bil-weraq tal-aġġru, u mbagħad jitpoġġew fil-forn. Il-hobziet jinħmew fuq qiegħa shuna, u mhux fuq pjanċi tal-hami jew fuq fil-forom. Fil-bidu tal-hamja, il-forn jiġi msahħan f'temperatura oghla (280-350 °C), sabiex tiffirma qoxra aktar b'sahħitha li ma tinqasamx. Wara dan, il-hami jkompli għaddej f'temperatura iżjed baxxa (200-250 °C). Il-hami jdum madwar siegħa jew saġhtejn, skont id-daqs tal-hobziet. Meta jitneħhew mill-forn, it-tahlita tal-lamtu jew l-ilma jiġu applikati fuq il-hobziet shan, li jagħtuhom qoxra iżjed ratba u leqqiena.

Indikaturi organolettiċi u fiżikokimiċi tal-kwalità tal-hobz

Forma, apparenza esterna	Hobza tawwalija, b'tul id-doppju tal-wisa' tagħha; qoxra hoxna, skura u leqqiena; tista' tkun mfarfra biż-żerriegħa tal-hlewwa
Porosità tal-fraġ	Poruż bl-istess mod; il-pori jistgħu jkunu akbar jew iżgħar
Elastiċità tal-fraġ	Skur, elastiku u kemxejn umdu
Togħma u aroma	aroma bnina ta' hobz moħmi u ta' żerriegħa tal-karwija, bit-togħma ta' hlewwa qarsa tal-hobz tas-segala
Aċidità tal-hobz, pH	5-10
Kontenut ta' ndewwa tal-hobz, %	38-45

Wara li jinħema, il-hobz shun jithalla jibred u jitpoġġa f'kamra friska b'ventilazzjoni tajba jew jitgħatta bid-drapp tal-ghažel. Wara li jibred, il-hobz jista' jinbiegħ kif inhu, jew jitqatta' f'biċċiet iżgħar jew fetet. Il-hobz jista' jiġi ppakkjat bid-drapp, bil-karti jew f'borża tal-plastik. Jista' jinżamm fit-temperatura normali tal-kamra (15-25 °C) jew iffriżat (-18 °C). Is-“salinātā rudzu rupjmaize” jibqa' frisk għal żmien twil, u jista' jinżamm għal mill-inqas 5-10 ijiem.

4.3. Deskrizzjoni tal-elementi ewlenin li jistabbilixxu l-karattru tradizzjonali tal-prodott (l-Artikolu 7(2) tar-Regolament ikkonċernat)

Il-hobz tas-segala dejjem kien fost l-ikel bażiku tad-djar Latvjani, u minħabba f'hekk baqa' komponent simboliku tal-identità nazzjonali Latvjana sal-lum stess. Il-hobz tas-segala huwa inkluz fis-sezzjoni ta' “Tradizzjonijiet Folkloristiċi” tal-Ġabra Kulturali Latvjana. Bħall-ekwivalenti tagħha f'pajjiżi Ewropej oħra, il-Ġabra Kulturali Latvjana hija magħmula f'għamla ta' kompendju tal-aktar xogħlijiet artistiki spettakolari u sinifikanti, u tat-teżori kulturali li jirriflettu l-iżjed kisbiet importanti tal-istorja tal-pajjiż.

L-etnografa Indra Čekstere, fix-xogħol tar-riċerka tagħha *Mūsu maize. Our Daily Bread* (2004) tispjega kif fid-djar Latvjani “hafna drabi din tkun il-‘salinātā rudzu rupjmaize’ li tinħema, wara li l-mishun jintefa' fuq id-dqiq f'reċipjent”. Qabda għaġina mill-furnata hobz ta' qabel tiġi mahlula fil-mishun u tiżdied bhala ferment. L-ghaġina likwida mbagħad tithallat fir-reċipjent u tithalla għal lejl biex tiffermenta. Imbagħad tiġi msawta bi spatula twila tal-injam. Filghodu, jibda t-tagħġin. It-tagħġin jiehu hafna ħin, u jiżdiedu z-żerriegħa tal-hlewwa u aktar dqiq. It-tagħġin jieqaf meta l-ghaġina ma tehlx iżjed mal-idejn. Ir-reċipjent bl-ghaġina li qed tiffermenta jitpoġġa viċin il-forn, u hobziet twal u zghir jiġu fformati fuq il-folja, li tiġi koperta bit-trab tad-dqiq jew tal-weraq tal-aġġru, u jiddaħhal malajr fil-forn”.

Il-pubblikazzjoni *Latviešu tradicionālie ēdieni* [Platti tradizzjonali Latvjani] (kompilat minn I. Heinola u S. Stinkule, ippubblikat fil-2006 bl-appoġġ tal-Fondazzjoni tal-Kapital tal-Kultura tal-Istat) tinnota li sal-bidu tas-seklu 20, l-attivitatijiet prinċipali fost il-Latvjani u l-Livonjani kienu l-biedja u s-sajd, u tinnota wkoll li l-hobz tas-segala u tipi varji oħra ta' ikel mgħolli kienu parti mid-dieta bażika tagħhom. Il-pubblikazzjoni tipprovdi deskrizzjoni tas-“salinātā rudzu rupjmaize”, u tinnota li d-dqiq tas-segala kien jintuża għall-produzzjoni tal-hobz, u li parti minn dan id-dqiq kien jiġi mismut. L-ghaġina kienet tiġi ppreparata f'reċipjent tal-injam, u l-fermentazzjoni tagħha kienet żgurata mill-ferment li jibqa' mill-furnata hobz ta' qabel u mill-mikroorganizmi ppreservati mal-ġnub tar-reċipjent. Il-hobziet twal kienu jiġu fformati mill-ghaġina, u dawn kienu jinħmew f'forn li jsahħan bil-hruq tal-injam.

Fil-ktieb tagħha *Daudzveidīgā maizīte* [Il-hafna forom tal-hobż] (1993), l-esperta tal-produzzjoni tal-hobż, Zigrīda Liepiņa, ukoll tagħti deskrizzjoni tal-produzzjoni tas-“salinātā rudzu rupjmaize”, hekk kif kien jiġi magħmul fil-bidu tas-seklu 20. Id-deskrizzjoni tissottolinja l-pekuliarità unika ta' meta jinstantat id-dqiq u tat-tul tal-fermentazzjoni fir-reċipjenti tal-injam, li jgħolqu l-aroma distina u pjaċevoli tal-hobż u l-frak poruż u elastiku tiegħu.

M. Leiše, għalliema taż-żamma tad-dar u l-attivitajiet artigjanali, iddeskriviet il-preparazzjoni u r-riċetta tas-“salinātā rudzu rupjmaize”. Hija nnutat li l-ahjar li tuża lembija magħmula mill-injam minn sigar li jgħorfu biex tipprepara l-hobż, u li ċertu ammont ta' mišun għandu jitferra' fuq parti tad-dqiq, li jenhtieg li jithallat b'luh zghir tal-injam sakemm l-għagina jkollha konsistenza omoġenja. 12-il siegħa wara, meta d-dqiq mismut jiksah, il-ferment jizdied biex it-tahlita tithalla tiffermenta, u huwa biss wara dan li l-għagina tiġi magħgħuna. L-għagina ffermentata tinqasam f'diversi biċċiet u tinhema ġo forn shun fuq il-qiegħa. (*Praktiskā mājturība* [Żamma tad-dar Prattika], ippubblikat minn A. Gulbis, Riga, 1931).

L. Dumpe ddeskriviet il-mod ta' kif is-“salinātā rudzu rupjmaize” kien jiġi magħmul madwar l-1915 fil-pubblikazzjoni tagħha *Latviešu tautas ēdieni* [Platti Nazzjonali Latvjani] (2006), abbażi ta' materjal miġbur fl-ispedizzjonijiet etnografici. Hija nnutat li “l-hobż normali kien jiġi ffermentat bl-użu tal-miħun ta' madwar 45-65 °C, filwaqt li l-hobż 'salinātā' jiġi ffermentat bl-użu ta' miħun b'temperatura ta' 95 °C. Kien jithallat sakemm l-għagina ma tibqax tehel iżjed mal-idejn u tibqa' strixxa bajda meta seba' kien jingħadda fuqha. L-għagina magħgħuna kienet titgħatta u tiġi ffermentata għal darb'ohra f'post shun. L-għagina ffermentata kienet tinqasam f'biċċiet, kienet tiġi fformata f'hobżiet twal, u kienu jinhmew fuq il-qiegħa. L-ilma jew it-tahlita tal-lamtu mbagħad jiġu applikat fuq il-hobż shun. Dan irendi l-qoxra ratba u leqqiena”.
